

بی باک بخارایی

بی باک بخارایی (bi.bak-e.bo.xa.ra.i)، سید محمد خواجه، سده نوزدهم میلادی، شاعر تاجیک. در بخارا دانش آموخت و در مدارس همانجا به تدریس پرداخت. در شعر از بیدل پیروی می کرد؛ اما اشعار خوبی در این سبک نسروده است. بیشتر بیباک تخلص می کرد؛ اما در سالهای پایانی عمر، آن را به نظم بگردانید. دو دیوان داشته که در یکی بیباک و در دیگری نظم تخلص کرده است. نسخه های خطی این دو دیوان به شماره های ۸۵۹ و ۱۳۵۹ در گنجینه دست نویس های شرقی فرهنگستان علوم تاجیکستان نگهداری می شود. برخی از سروده هایش در تذکره ها و بیاض ها نیز آمده است.

منابع: ادبیات تاجیک در نیمه دوم عصر هجده و اول عصر نوزده، ۲۱؛ تذکره الشعرای عبدی، ۲۵۳ - ۲۵۶؛ تذکره الشعرای محترم، ۵۰؛ دائرة المعارف ادبیات و صنعت تاجیک، ۲۵۹/۱؛ فهرست دست نویس های شرقی در آکادمی علوم تاجیکستان، ۵۰۷/۲؛ فهرست نسخه های خطی فارسی انستیتوی آثار خطی تاجیکستان، ۴۸/۲؛ گنج زرافشان، ۹۹ - ۱۰۰؛ یاد یار مهربان، ۵۸۹ - ۵۹۶.

قبادیانی

Бебоки Бухорой

Бебоки Бухорой, Сайидмуҳаммадхоҷа, садаи XIX мелодӣ, шоири тоҷик. Дар Бухоро дониш омухт ва дар мадрасҳои ҳамон ҷо ба тадрис пардохт. Дар шеър аз Бедил пайравӣ мекард; аммо ашъори хубе дар ин сабк насурудааст. Бештар Бебок таҳаллус мекард; аммо дар солҳои поёнии умр онро ба Назим бигардонд. Ду девон дошта, ки дар яке Бебок ва дигарӣ Назим таҳаллус кардааст. Нусхаҳои хаттии ин ду девон ба шумораҳои 859 ва 1359 дар Ганҷинаи дастнависҳои шарқии Академияи илмҳои Тоҷикистон нигоҳдорӣ мешавад. Бархе аз сурудаҳоиаш дар тазкираҳо ва баёзҳо низ омадааст.

Манбаъҳо: Адабиёти тоҷик дар нимаи дувуми асри XVIII ва аввали асри XIX, 21; “Тазкират-уш-шуаро”-и Абдӣ, 253-256; “Тазкират-уш-шуаро”-и Муҳтарам, 50; Энциклопедияи адабиёт ва санъати тоҷик, 1/259; Феҳристи дастнависҳои шарқии Фарҳангистони улуми Тоҷикистон, 2/507; Феҳристи нусхаҳои хаттии форсии Институти осори хаттии Тоҷикистон, 2/48; Ганҷи Зарафшон, 99-100; Ёди ёри меҳрубон, 589-596.

Қубодиёни

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Техрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 223.